

Opis Systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Poniecu

System kontroli wewnętrznej obejmuje wszystkie jednostki organizacyjne Banku i jest dostosowany do charakteru i profilu ryzyka i skali działalności Banku.

Cele systemu kontroli wewnętrznej

Celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest wspomaganie zarządzania Bankiem, realizacja wyznaczonych celów, w tym usprawnienie realizacji zadań Banku oraz zapewnienie bezpieczeństwa i stabilnego jego funkcjonowania, przyczyniające się w szczególności do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Rola Rady Nadzorczej, Komitetu Audytu i Zarządu Banku

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności, z uwzględnieniem opinii Komitetu Audytu, z zastrzeżeniem, iż nadzór nad funkcjonowaniem audytu wewnętrznego sprawuje Rada Nadzorcza Spółdzielni.
2. Komitet Audytu wspiera działania Rady Nadzorczej Banku w zakresie sprawozdawczości finansowej i systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem.
3. Zarząd, w ramach trzech linii obrony (trzech poziomów), odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach/komórkach/stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem, w tym procedur anonimowego zgłaszania naruszeń prawa oraz kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli i Stanowisko ds. zgodności.

Schemat organizacji trzech poziomów (linii obrony) w ramach struktury organizacyjnej Banku

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech niezależnych poziomach (liniach obrony).

1. Na pierwszy poziom (pierwsza linia obrony) składa się zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością operacyjną prowadzoną przez Bank. Pierwsza linia obrony odpowiedzialna jest m.in. za zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku.
2. Na drugi poziom (druga linia obrony) składa się:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, tj. Kierownik Zespołów, Zespół zarządzania ryzykiem i Zespół ds. Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji;
 - 2) Zespół analityków kredytowych;
 - 3) Stanowisko ds. zgodności, obejmujące realizację zadań z zakresu kontroli wewnętrznej.

Druga linia obrony odpowiedzialna jest w szczególności za: monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych, przeprowadzanie poziomych testów przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach danej komórki II linii obrony, przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych, ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,

administrowanie matrycą funkcji kontroli, prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych, raportowanie, w tym w zakresie nieprawidłowości znaczących i krytycznych.

3. Trzeci poziom (trzecią linię obrony) stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Komórkę audytu. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, stosowane są mechanizmy kontrolne lub przeprowadzane jest niezależne monitorowanie (poziomo lub pionowo) przestrzegania mechanizmów kontrolnych.

Funkcja kontroli

W ramach systemu kontroli wewnętrznej w Banku wyodrębniono funkcję kontroli, na którą składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Mechanizmy kontrolne

1. Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w codzienną działalność operacyjną Banku, w funkcjonujące w Banku procesy i realizowane przez Bank czynności.
2. Proces projektowania, zatwierdzania i wprowadzania w Banku mechanizmów kontrolnych jest odpowiednio udokumentowany i umożliwia przypisanie komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za realizację zadań w poszczególnych etapach tego procesu.

Niezależne monitorowanie

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania poprzez wyodrębnienie poziomów (linii obrony) oraz poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego.

1. Niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie.
2. Bank dokonując wyboru rodzajów niezależnego monitorowania, w ramach monitorowania pionowego i poziomego, stosuje odpowiednio zasadę proporcjonalności pomiędzy weryfikacją bieżącą i testowaniem.
3. Niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych jest wpisane we wszystkie procesy istotne funkcjonujące w Banku.
4. Weryfikacja bieżąca przeprowadzana jest przed rozpoczęciem lub w trakcie czynności wykonywanych w ramach danego procesu.
5. Testowanie przeprowadzane jest na wybranej próbie testowej, po zakończeniu czynności wykonywanych w ramach danego procesu lub poszczególnych etapów tych czynności.

Podstawowym narzędziem do operacyjnego zarządzania systemem kontroli wewnętrznej w Banku jest matryca funkcji kontroli.

Raportowanie

Zarząd, Komitet Audytu i Rada Nadzorcza otrzymują w okresach półrocznych informacje o wynikach testowania pionowego i poziomego przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych z uwzględnieniem m.in. zestawienia wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz informacji dotyczących efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości.

Stanowisko do spraw zgodności - umiejscowienie, zakres zadań, niezależność

1. W strukturze organizacyjnej Banku wyodrębniono Stanowisko ds. zgodności, które podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.
2. Stanowisko ds. zgodności odpowiedzialne za: identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi (w szczególności z rekomendacjami KNF).
3. W ramach funkcji kontroli, Stanowisko ds. zgodności odpowiedzialne jest m.in. za zapewnienie zgodności poprzez:

- 1) weryfikację bieżącą pionową, w przypadku gdy ta weryfikacja nie została przypisana innym pracownikom lub komórkom organizacyjnym w ramach drugiej linii obrony,
 - 2) testowanie pionowe przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych, zapewniających osiągnięcie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
4. Stanowisko ds. zgodności, jako komórka realizująca zadania z zakresu kontroli wewnętrznej w Banku, odpowiada za:
- 1) przeprowadzanie poziomych/ pionowych testów przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) ocenę adekwatności i skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych,
 - 3) prowadzenie rejestru nieprawidłowości istotnych i krytycznych,
 - 4) raportowanie o przestrzeganiu kluczowych mechanizmów kontrolnych, obejmujące co najmniej zestawienie wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - 5) administrowanie matrycą funkcji kontroli, w tym pozyskiwanie informacji niezbędnych do przygotowania i aktualizacji matrycy funkcji kontroli,
 - 6) tworzenie, aktualizowanie regulacji wewnętrznych normujących działanie systemu kontroli wewnętrznej w Banku.
5. Niezależność Stanowiska ds. zgodności została zapewniona poprzez:
- 1) zapewnienie odpowiedniego usytuowania w strukturze organizacyjnej Banku;
 - 2) zapewnienie bezpośredniego kontaktu z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej;
 - 3) ochronę przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem stosunku pracy;
 - 4) bezpośrednio raportowanie do Zarządu i Rady Nadzorczej, a także Komitetu Audytu;
 - 5) prawo do kontaktowania się z własnej inicjatywy z każdym pracownikiem;
 - 6) uzyskiwanie dostępu do dowolnych dokumentów czy plików;
 - 7) uczestniczenie w każdym posiedzeniu Zarządu podczas omawiania zagadnień związanych z systemem kontroli wewnętrznej, zapewnieniem zgodności, audytem wewnętrznym lub kontrolami zewnętrznymi. Ponadto Stanowisko ds. zgodności uczestniczy w każdym posiedzeniu Zarządu podczas tematów dotyczących: przyjęcia nowej regulacji wewnętrznej, wprowadzenia nowego produktu, przyjęcia odstępstwa od warunków przyjmowania depozytów bądź udzielania kredytów różnych od warunków standardowych, podejmowania decyzji generujących szczególne/ znaczące ryzyko dla Banku;
 - 8) uczestniczenie w posiedzeniach Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu, w przypadku, gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, zapewnieniem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem.

Audyty wewnętrzny

Zadania audytu wewnętrznego wykonuje komórka Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej

Rada Nadzorcza raz w roku ocenia adekwatność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, Stanowiska ds. zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego.

Dokonując oceny, Rada Nadzorcza bierze pod uwagę informacje przekazane przez Zarząd o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz Stanowiska ds. zgodności ze szczególnym uwzględnieniem:

- 1) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej;
- 2) skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących;
- 3) zapewnienia niezależności Stanowiska ds. zgodności;
- 4) zapewnienia środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania przez Stanowisko ds. zgodności oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności.

Poniec, dn. 23 grudnia 2025r.